

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1996/65

Karar Sayısı : 1997/31

Karar Günü : 4.2.1997

R.G. Tarih-Sayı :19.09.1997-23115

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İmamoğlu İcra Tetkik Mercii (Ceza) Hakimliği

İTİRAZIN KONUSU : 2004 sayılı İcra ve İflâs Yasası'nın 6.6.1985 günlü, 3222 sayılı Yasa'yla eklenen 352/a maddesi ile 354. maddesinin son fıkrasının Anayasa'nın Başlangıç'ı ile, 5., 10. ve 36. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Mal beyanında bulunmamak suçundan yapılan yargılamada Mahkeme, İcra İflas Yasası'nın 352/a maddesiyle 354. maddesinin son fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu kanısıyla itiraz yoluna başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

2004 sayılı İcra İflas Yasası'na 6.6.1985 günlü 3222 sayılı Yasa ile eklenen 352. maddesi ile son fıkrasının iptali istenen 354. maddesi şöyledir :

1- "Madde 352/a- Bu Kanun uyarınca hükmolunan cezalar tecil edilemez, hürriyeti bağlayıcı cezalar 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı para cezasına ve tedbirlere çevrilemez, failleri hakkında Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi hükmü uygulanamaz."

2- "Madde 354- Bu Kanunun bu babında yazılı suçlardan takibi şikâyetle bağlı olanların müştekisi feragat eder veya borcun itfa edildiği sabit olursa dâva ve bütün neticeleriyle beraber ceza düşer.

Ancak kendi temyizi neticesinde haksız çıkan borçlunun birinci fıkrada yazılı hallerde yalnız cezasının yarısı düşer."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa kuralları şunlardır :

1- Başlangıç Bölümü (Altıncı Paragraf) "Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;"

2- "MADDE 5.- Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

3- "MADDE 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

4- "MADDE 36.- Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER ve Lütü F. TUNCEL'in katılmalarıyla 15.10.1996 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

İşin esasına ilişkin rapor, başvuru kararı ve ekleri, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen yasa kuralları ile aykırılık savına dayanak yapılan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- DAVADA UYGULANACAK KURAL SORUNU

İcra İflâs Yasası'nın 354. maddesinin ikinci fıkrasında kendi temyizi sonucunda haksız çıkan borçlunun birinci fıkrada yazılan durumlarda cezasının yarısının düşeceği öngörülmektedir. Bu kural, Mahkeme'nin bakmakta olan davada uygulayacağı kural olmadığından bu kurala yönelik itirazın Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- ANAYASA'YA AYKIRILIK SORUNU

Mahkeme, başvurusunda İcra İflâs Yasası'nın 352/a maddesinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 5., 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

İcra ve İflâs Yasası'nda değişiklik yapan 3222 sayılı Yasa'ya ilişkin tasarının genel gerekçesinde, ülke ekonomisinde önemli değişimler olduğu ve özellikle hızlı bir enflasyon sürecine girildiği bu süreçte alacaklıların haklarının önemli ölçüde kayba uğradığı ve sonuçta

borç ve alacak ilişkilerindeki sağlıklı yapının bozulmaya yüz tuttuğu belirtilmektedir. İtiraz konusu madde gerekçesinde ise "Ceza hükümlerinin tesirli bir işlerliğe kavuşturulması ve kötü niyetli borçlularla daha iyi mücadele edilebilmesi için Kanuna 352/a maddesi eklenmiştir." denilmektedir.

Zaman içinde toplum gereksinimlerinin, birey ve toplum yararına zorunlu kıldığı kimi düzenlemeler yapmak, bu suretle toplumdaki değişikliklere koşut olarak varolan önlemleri güçlendiren etkilerini arttıran ya da tam tersine bunları hafifleten veya büsbütün ortadan kaldıran düzenlemelerde bulunmak, yasakoyucunun görevidir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğunu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağını öngörmekte; devlet organları ile idare makamlarına bütün işlemlerinde bu ilkeye uygun davranmak zorunluluğunu yüklemektedir. Eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanların aynı hukuk kurallarına, ayrı olanların ise ayrı kurallara bağlı tutulmalarını gerektirir.

İcra ve İflâs Yasası'nın 352/a maddesi borç ve alacak ilişkilerindeki sağlıklı bir yapıyı sağlamaya yöneliktir. Kamu yararı amacıyla getirilen bu kural alacaklılar yararına bir ayrıcalık oluşturmadığından Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir.

Her Türk vatandaşının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanma hak ve yetkisine sahip olduğu, Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün altıncı paragrafında belirtilmiştir. Anayasa'nın 5. maddesinde ise devletin temel amaç ve görevleri düzenlenmiştir. Anayasa'nın 36. maddesinde de herkesin meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahip olduğu öngörülmüştür.

İtiraz konusu kuralın, Anayasa'nın Başlangıç Bölümünün altıncı paragrafı ve 5. maddesiyle ilgisi bulunmamaktadır.

Cezaların ertelenmesi, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların para cezasına ya da başka önlemlere çevrilmesi, suçlular için bir hak değil, cezaların kişiselleştirilmesine ilişkin bir uygulama olup, toplum yararına kullanılmak üzere yargıcın takdirine bırakılmıştır. Bu nedenle, 36. maddeye aykırılık savı da yerinde görülmemiştir.

İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun 352/a maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

4.2.1997 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 1996/65
Karar Sayısı : 1997/31

Başkan	Üye	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Selçuk TÜZÜN	Ahmet N. SEZER
Üye	Üye	Üye
Samia AKBULUT	Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Mustafa YAKUPOĞLU
Üye		Üye
Fulya KANTARCIOĞLU		Aysel PEKİNER